

Mitt kulturella kapital

Sista helgen i Göteborg på ett tag. Jag har haft några dagars filmfestival, jag såg till exempel Post Mortem, en grymig och beige film där liket efter Salvador Allende dissekteras, av en slump samma dag som jag läste i GP att Chilenska myndigheter ska undersöka omständigheterna kring förre president Salvador Allendes död. Enligt filmen avrättades han av juntan efter statskuppen, men den officiella historieskrivningen hävdar än så länge att han begick självmord.

Mer intressant från filmfestivalen? Charlie Kaufman fick frågan om vad han tyckte om Inception ("som en James Bond film med manus av Charlie Kaufman" enligt hypen). Kaufman avböjde att svara på det, med motiveringen "Man kan inte säga någonting, någonstans, utan att det dyker upp online". Imorse fick jag slutligen frukostfika med Fia-Stina Sandlund. Jag är ett fan sedan hennes tre helger på Box hösten 2003-vintern 2004, tre utställningar som punkter på en Att Göra-lista:

1) "Att göra: Crush The Gubbvalde", 2) "Att göra: Solve the world peace", och 3) "Att göra: Write a popsong".

Fantastiskt ambitiöst men jag tog det på allvar, det är klart att hon löser det på en helg, kände jag. Hon gav mig faktiskt samma hoppfulla känsla som jag får av Pico, han som skrev om människans värdighet på 1400-talet, Renässansens manifest. Giovanni Pico Della Mirandola hävdade att människans förmåga att imitera kunde riktas medvetet, vi kan välja att imitera de allra godaste förebilder, även påhittade sådana, som änglar och sagohjältar, och på så sätt utvecklas till något bättre än vad vi är. Vi kan välja att framhäva våra godaste sidor, och uttrycka de sidorna i vårt beteende - imitera en ängel, så kommer du så småningom att bli en ängel. Det är vårt ansvar att leva upp till våra ideal. Pico var så övertygad om människans potentiella värdighet att han utmanade alla som trodde att de hade något motargument att komma till Rom och ta diskussionen med honom - "jag betalar resan, om du tror du är tuff nog". Jag vet inte om Pico är het inom konstteorin, men han borde vara det.

Human dignity consists in the mystical vocation of the human creature, as a creature of indeterminate image, to transcend any image, becoming one with the divinity that is beyond representation

Mitt kulturella kapital består alltså av vad jag lärt mig av mina föräldrar och i mina skolor, och ger mig fördelar i olika hierarkier? Min mamma lärde mig att inte prata med mat i munnen, och hon tog mig med till konstmuseet Louisiana i Humlebeck i Danmark, där jag tyckte om att springa i trädgården. Min pappa lärde mig att det är viktigare att vara snäll än att vara ball, trots att han var en sportkille. En gång tog han mig med hem till en målare som bodde på Ven, en fd. sjöman som inte tyckte om politisk konst, Gustaf Rudberg.

Efter gymnasiet försökte jag plugga ekonomi på Högskolan i Växjö, men det gick inte så bra. Dels för att jag hade haft det ganska lätt i skolan fram tills dess och därför inte var van att behöva anstränga mig, dels för att jag inte funkade socialt. I en klass på 130 personer hade jag två vänner, som båda försvann efter ett år. Därefter fick jag umgås med lokala musikföreningsmännskor, utanför skolan. Daniel Segerberg brukade hänga på Kafé Kristina där jag jobbade, men vi råkade aldrig på varann under den tiden

Jag hoppade också av till slut, tog olika ströjobb och hamnade i omsorgsverksamheten (eller handikappomsorgen kanske det kallades). Jag utbildade mig sedan till vårdare av psykiskt handikappade på Komvux i Perstorp, där psykologiläraren gärna pratade om Hill och hans målningar på St Lars sjukhus, och där vår teckningslärare berättade för oss i förtroende om sin psykiska sjukdom och bjöd hem oss för att titta på hennes målningar. Hon hade bl.a. hittat en död hund i skogen som hon hade målat av i olika stadier av förruttnelse. Hon var mycket mild till sitt sätt, och hennes målningar var inte alls spektakulära, bara fina.

Medan jag jobbade på nätterna och pluggade på dagarna lyckades jag också teckna undergroundserier och spela i band. Min lillebror gick ett år på konstlinjen vid Nordvästra Skånes Folkhögskola, och jag åkte dit ibland för att stå och måla i deras ateljé på nätterna. Så började jag tänka att om jag också hade gått där på Konstlinjen så skulle jag nog bli en bättre tecknare och göra snyggare serier.

Att det utbildas för många konstnärer är ett tröttsamt påstående som man kanske trodde var slutdiskuterat på 90-talet nån gång, men då och då blir jag tvungen att lyssna på någon etablerad konstnär med gallerist och karriär som bara vill det bästa för alla andra och inte önskar dem ett liv med studieskulder. Senast var det en konceptkonstnär på museet i Kalmar som oombedd ville förklara läget för mig. Bortse från att det examineras 60 konstnärer om året och att det är fler än 60 konstnärer som dör varje år, och bortse från att antalet konstnärer i Sverige minskar varje år istället för att öka. Det centrala för mig är att det var på Umeå Konsthögskola jag först blev antagen, och om den inte funnits skulle inte heller mina klasskompisar blivit antagna - jag skulle aldrig kunna gå med på att vi är överflödiga.

Kanske är det på de fria konstskolorna som det utbildas för många konstnärer då?

Själv gick jag på en folkhögskola, den skiljer sig från de fria konstskolorna på så sätt att jag inte behövde betala för att gå där. Det gör att den inte behöver konkurrera lika mycket som de fria kanske gör om att ta in elever - jag träffade rektorn för min gamla konstskola på tåget för en månad sedan, han var på väg till en konferens med de fria konstskolorna, och vi pratade lite om detta. De fria skolorna tävlar genom kvalitet, och kvalitet kan mätas genom t.ex. att räkna på hur många av skolans elever som går vidare till konsthögskoleutbildning.

Jag tyckte att det fina med just folkhögskolans konstlinje var att där studerade folk som 1) just slutat gymnasiet och inte riktigt visste vad de ville göra med sitt liv och som tog två år till att måla medan de funderade över den saken 2) var lite äldre och som tröttnat på sitt jobb, eller kanske sjukskrivits från sitt jobb, och som ville prova på att göra något annat som kändes mer meningsfullt 3) ville gå vidare till Konsthögskola. Att mäta kvaliteten på utbildningen för en sådan samling måste då göras på olika sätt för var grupp. Hur många av de yngre kom på vad de ville göra med sitt liv? Hur många av de äldre upplevde meningsfullhet? Hur många antogs till konsthögskola?

För mig var det en kvalitet att jag fick möta människor i olika åldrar med olika erfarenheter från olika samhällsklasser och med just så olika mål. Hellre denna blandning än ett smalt kulturellt kapital, tänker jag.

Kalle Brolin 31/1 2011